

adatok, vagy az azokkal kapcsolatos felvilágosítások szolgáltatását megtagadja.

16. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, vagy ötezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az állami vagy szövetkezeti szerv dolgozója, aki az adatszolgáltatások, jelentések és összesítések elkészítésére megállapított határidőt nem tartja be.

(2) kihágás miatt az eljárás a járásbíróság hatáskörébe tartozik.

17. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással vagy ötezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki

1. a Központi Statisztikai Hivatal elnökének hozzájárulása nélkül (13

§.) statisztikai adatokat hoz nyilvánosságra,

2. az adatszolgáltatást elmulasztja.

(2) A kihágás miatt az eljárás a járásbíróság hatáskörébe tartozik

18. §. Ebben a törvényben állami szervek alatt az államigazgatás központi és helyi szerveit, a bíróságokat és ügyészségeket, az állami vállalatokat, trösztöket, központokat, egyesüléseket és gazdasági irodákat, valamint az állam egyéb gazdálkodó szerveit kell érteni.

19. §. E törvény végrehajtásáról a minisztertanács gondoskodik; életbeléptetésével a hivatalos statisztikai szolgálatról szóló 1929. évi XIX. törvény és a jelen törvénnyel ellentétes minden más jogszabály hatályát veszti.

Dobi István s. k.,

• Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke

Szabó Piroska s. k.,

• Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára

Indokolás

az állami statisztikáról szóló törvényjavaslathoz

A szocializmus építése, népgazdaságunk gyors ütemű, tervszerű fejlődése szükségessé tette a társadalmi és gazdasági élet minden területére kiterjedő rendszeres számbavétel és nyilvántartás megszervezését. A tervek előkészítésének, azok végrehajtása ellenőrzésének, az elért eredmények rögzítésének, a hiányosságok és a rejtett tartalékok feltárásának szüksége hatalmas mértékben megnövelte a statisztika szerepét és jelentőségét.

Statisztikai rendszerünk az állandóan növekvő feladatoknak megfelelően a szovjet statisztika élenjáró példáját követve jelentős fejlődésen ment keresztül. Szélesebb körű, gyorsabb és pontosabb az adatszolgáltatás, mélyrehatóbb az adatok elemzése. Mindezek révén a statisztika a vezetés és ellenőrzés mind hatékonyabb eszközévé válik. Az elért eredmények mellett azonban számottevők a statisztikai munka hiányosságai is. Az adatszolgáltatások még nem egyszer pontatlanok, nem eléggé szilárd a statisztikai fegyelem, még mindig előfordulnak nem engedélyezett, felesleges statisztikai adatszolgáltatások, nem mindig kielégítő a statisztikai adatok helyességének ellenőrzése sem.

Az a mélyreható átszervezés, amelyen a statisztikai rendszer az utóbbi években keresztülment, valamint a statisztikai munkában még fennálló hibák kiküszöbölése szükségessé teszi az állami statisztika egységes, átfogó szabályozását. A ma még érvényben levő 1929. évi XIX. törvény a Horthy-korszak statisztikai rendszerét tükrözi s már csak ezért is alkalmatlan népi demokráciánk statisztikai rendszerének szabályozására.

A törvényjavaslat a megváltozott és megnövekedett feladatoknak megfelelően szabályozza a statisztikai rendszert, kifejezi az állami statisztikában eddig végbement változásokat és megjelöli a további fejlődés útját.

Az állami statisztika főfeladata az, hogy közreműködjék a tervek végrehajtásának ellenőrzésében. E feladat végrehajtása érdekében olyan szervezetre van szükség, amely független a tervek végrehajtásáért közvetlenül felelős szervektől, az ország egész területére kiterjedő központilag irányított hálózattal rendelkezik s így alkalmas arra, hogy mind az eredményeket, mind a hiányosságokat minden befolyástól mentesen, a valóságnak megfelelően feltárja (1—6. §.).

A statisztikának, mint az ellenőrzés eszközének a vezetés nélkülözhetetlen támaszává kell válnia. Ezért szükséges, hogy valamennyi vállalat és irányító szerv vezetője megszervezze az irányítása alatt álló területet átfogó rendszeres statisztikai munkát. A minisztertanács alá rendelt Központi Statisztikai Hivatal szervezetén felül tehát minden minisztériumnak és egyéb országos szervnek, továbbá az irányításuk alá tartozó szerveknek is saját statisztikai apparátussal kell rendelkezniök. Ennek a statisztikai apparátusnak kell tájékoztatnia a minisztériumok és országos szervek vezetőit az irányításuk alatt álló területre vonatkozó statisztikai adatokról (7. §.).

A Központi Statisztikai Hivatal feladata nemcsak az, hogy közreműködjék a tervek végrehajtásának ellenőrzésében, hanem az is, hogy ellenőrizze az állami szerveknél a vállalatoknál és a szakszervezeteknél folyó statisztikai munkát. A Központi Statisztikai Hivatal ezt az ellenőrzést elsősorban úgy biztosítja, hogy a minisztertanács tájékoztatásához szükséges legfontosabb adatokat két egymással párhuzamos úton: saját területi szervein keresztül és a minisztériumok útján gyűjti be, majd a két úton begyűjtött adatokat azok egyeztetésével ellenőrzi. Ilyen módon kiküszöbölhető, hogy a feladatok végrehajtásáért felelős gazdasági és kulturális szervek jelentései helytelen adatokat tartalmazzanak (8. §.).

Az állami életben ma még gyakori bürokratikus kinövés az, hogy felesleges, megalapozatlan, szakszerűtlen statisztikai adatszolgáltatásokat rendelnek el. Az ilyen felesleges adatszolgáltatások megterhelik a vállalatokat és az irányító szerveket, elvonják a figyelmet a fontos kérdésekről, a hiányosságok feltárásáról, nem segítik elő a valóság pontos feltárását. Ezért szükséges, hogy a statisztikai adatszolgáltatások és jelentések rendszerét a vállalati kérdőívektől a minisztériumi jelentésekig egységes statisztikai beszámoló

rendszer foglalja össze. A beszámoló rendszert a minisztertanács hagyja jóvá (9—10. §.).

A statisztikai törvényben a dolog természete szerint szabályozni kell az állami és társadalmi élet egész területére kiterjedő adatszolgáltatási kötelezettséget. Az adatszolgáltatási kötelezettség körében különösen fontos hangsúlyozni az állami- és a szövetkezeti szervek, valamint a társadalmi szervezetek vezetőinek felelősségét az adatszolgáltatások helyességéért. Külön ki kell emelni azoknak felelősségét, akik a minisztertanács által jóváhagyott beszámoló rendszer szabályai szerint az egyes beszámoló jelentések aláírására kötelesek (11. §.).

Az adatszolgáltatás helyességének biztosítása a Központi Statisztikai Hivatal széleskörű ellenőrző munkáját követeli meg. Ezért a javaslat megadja a jogot a Központi Statisztikai Hivatalnak az ellenőrzés minden formájára és biztosítja, hogy a Központi Statisztikai Hivatal megbízottai az adatszolgáltatás helyességének elbírálása érdekében az ehhez szükséges okmányokat is megtekinthessék (12. §.).

Alapvető követelmény, hogy a gazdasági, szociális és kulturális élet fejlődéséről szóló minden nyilvános tájékoztatás a valóságnak megfelelő adatokat tartalmazzon. Annak érdekében, hogy a helytelen adatok közlése elkerülhető legyen, a javaslat kimondja, hogy csak olyan átfogó adatok kerülhetnek nyilvánosságra, amelyeket a Központi Statisztikai Hivatal előzetesen ellenőrzött és közlésüket engedélyezte (13. §.).

Az állandóan növekvő statisztikai feladatok magas színvonalú munkát és az ehhez szükséges szakképzettséget követelnek meg a statisztikusoktól. Ezért meg kell határozni a statisztikai munkakörben dolgozók statisztikai képzésének rendjét (14. §.).

Az állami fegyelem fokozása érdekében végül a törvényjavaslat biztosítani kívánja, hogy szigorú büntetőjogi felelősségrevonás érvényesüljön a valótlan adatszolgáltatókkal, a beszámoló rendszer megsértőivel, az adatszolgáltatás megtagadóival és az egyéb statisztikai szabálytalanságok elkövetőivel szemben (15—17. §.).

Gerő Ernő s. k.

a minisztertanács elnökhelyettese